

u Sygn. akt VIII Ka 970 /12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 stycznia 2013 roku

Sąd Okręgowy w Białymstoku VIII Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Dariusz Niezabitowski

SSO Dorota Niewińska- spr.

SSO Przemysław Wasilewski

Protokolant : Agnieszka Malewska

Przy udziale prokuratora Elżbiety Korwell

po rozpoznaniu dnia 15 stycznia 2013 roku

sprawy P. K. oskarżonego o czyn z art. 178 a § 2 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k. na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego od wyroku Sądu Rejonowego w Białymstoku z dnia 19 września 2012 r.(sygn. akt XV K 1004 /12):

I. Zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że uniewinnia oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu

II. Zasądza od Skarbu Państwa na rzecz obrońcy adw. U. K. kwotę 516,60 (pięćset szesnaście złotych sześćdziesiąt groszy) złotych, w tym kwotę 96,60 (dziewięćdziesiąt sześć złotych sześćdziesiąt groszy) złotych podatku VAT, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu oskarżonemu w postępowaniu odwoławczym.

III. Kosztami procesu za obie instancje obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

P. K. stanął pod zarzutem tego, że w dniu 03 maja 2012 roku w B. ok. godziny 17:30 przy ulicy (...) w P. P. prowadził po drodze publicznej rower marki S. znajdując się w stanie nietrzeźwości: wynik I badania – 0,63 mg/dm³, wynik II badania – 0,69 mg/dm³ zawartości alkoholu w wydychanym powietrzu, przy czym czynu tego dopuścił się w stanie ograniczonej w stopniu znacznym zdolności rozpoznania jego znaczenia oraz pokierowania swoim postępowaniem,

tj. o czyn z art. 178a § 2 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k.

Sąd Rejonowy w Białymstoku wyrokiem z dnia 19 września 2012 roku w sprawie sygn. akt XV K 1004/12 na mocy art. 66 § 1 i 2 k.k., art. 67 § 1 k.k. postępowanie wobec P. K. warunkowo umorzył na okres próby wynoszący 1 (jeden) rok.

Na mocy art. 67 § 3 k.k. w zw. z art. 39 pkt 3 k.k. orzekł wobec P. K. zakaz prowadzenia pojazdów rowerowych na okres jednego roku.

Na mocy art. 67 § 3 k.k. w zw. z art. 72 § 1 pkt 5 k.k. orzekł obowiązek powstrzymywania się od nadużywania alkoholu.

Zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. U. K. kwotę 785,6 złotych tytułem nieopłaconych kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Zwolnił podejrzanego od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych w całości.

Powyższy wyrok na podstawie art. 444 k.p.k. i art. 425 § 1 i 2 k.p.k. zaskarżyła obrońca podejrzanego w całości.

Na podstawie art. 437 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 438 pkt 3 k.p.k. orzeczeniu Sądu I instancji zarzuciła:

1. błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść orzeczenia, a polegający na przyjęciu, że podejrzany P. K. będąc w stanie nietrzeźwości prowadził rower po drodze publicznej, podczas gdy alejka w parku nie jest drogą publiczną w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 roku o drogach publicznych, co doprowadziło do uznania podejrzanego za winnego popełnienia czynu, który nie wypełnia ustawowych znamion przestępstwa;
2. błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść orzeczenia, a polegający na przyjęciu, że P. K. dopuścił się popełnienia zarzucanego mu czynu prowadzenia roweru w stanie nietrzeźwości, w sytuacji gdy zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozwala na jednoznaczne przyjęcie, że podejrzany dopuścił się popełnienia tego czynu, tym bardziej, że zeznania dwóch świadków, na których oparł swoje ustalenia w sprawie wzajemnie się wykluczają.

W oparciu o podniesione zarzuty obrońca P. K. wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy P. K. zmierzająca do zmiany zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie podejrzanego od popełnienia zarzucanego mu czynu jest zasadna i dlatego zasługuje na uwzględnienie. Niemniej jednak Sąd odwoławczy nie podzielił wszystkich zarzutów sformułowanych przez skarżącą w wywiedzionym środku odwoławczym.

Na wstępie przypomnieć należy, że art. 1 k.k. określa podstawowe kryteria odpowiedzialności karnej, której podlega sprawca popełniający czyn zabroniony pod groźbą kary przez ustawę obowiązującą w chwili jego popełnienia, zawierający stopień szkodliwości społecznej wyższy od znikomego, zdolny do przypisania mu winy. Popełnienie czynu zabronionego od strony przedmiotowej wymaga zatem zrealizowania zachowaniem sprawcy kompletu znamion określonych w konkretnej normie sankcjonowanej, zawartej w ustawie. Stwierdzenie braku znamion czynu zabronionego w zachowaniu sprawcy stanowi ujemną przesłankę procesową, wskazaną w art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. – obligującą do umorzenia postępowania, a w sytuacji, gdy następuje to po rozpoczęciu przewodu sądowego – do uniewinnienia sprawcy, zgodnie z art. 414 § 1 k.p.k.

Przechodząc na grunt stanu faktycznego niniejszej sprawy wskazać należy, że Sąd I instancji słusznie odmówił wiary wyjaśnieniom podejrzanego w zakresie, w jakim wskazywał, że nie jechał rowerem, tylko siedział na siodelku. Taki wniosek płynie z analizy zeznań funkcjonariusza policji Ł. C. (k. 50v), zapisów w notatniku służbowym w/wymienionego (k. 51v) oraz treści notatki urzędowej sporządzonej przez A. H. (k. 1). Z przedmiotowych dowodów jednoznacznie wynika, że P. K. siedział na siodelku rowerowym wykonując czynność jazdy rowerem. Wbrew zatem twierdzeniom skarżącej, nie budzi żadnych zastrzeżeń twierdzenie Sądu orzekającego, że podejrzany po pewnym czasie spędzonym na ławce w parku w oczekiwaniu na telefon od M. K., wsiadł na rower i zaczął oddalać się od przedmiotowej ławki. Dokonanych przez Sąd I instancji ustaleń w tym zakresie nie mogła zmienić podjęta przez obrońcę podejrzanego próba ich podważenia poprzez odwołanie się do zeznań K. S.. Znamiennym jest bowiem, iż w tym zakresie w/wymieniony zaprzeczył nawet temu, że P. K. siedział na siodelku roweru, co przyznał sam podejrzany.

Niemniej jednak samo prowadzenie roweru w stanie nietrzeźwości nie realizuje jeszcze znamion przestępstwa z art. 178a § 2 k.k. Dla bytu przedmiotowego przestępstwa koniecznym jest jeszcze, ażeby sprawca prowadził rower na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub w strefie ruchu. Dlatego też rozstrzygnięcie, czy podejrzany w niniejszej sprawie popełnił czyn zabroniony z art. 178a § 2 k.k. zależy m.in. od ustalenia, czy miejsce, w którym prowadził rower zalicza się do w/wymienionych miejsc przestępstwa stypizowanego w powołanym przepisie.

Punkt wyjścia rozważań w tym zakresie z pewnością winien stanowić opis czynu zarzuconego P. K., który w zestawieniu z zebraniem w niniejszej sprawie materiałem dowodowym, musiał przez Sąd Okręgowy zostać uznany za oczywiście błędny. W opisie czynu zarzuconego P. K. wskazano mianowicie, że podejrzany w B., przy ulicy (...), w P. P. prowadził po drodze publicznej rower znajdując się w stanie nietrzeźwości.

Tymczasem już tylko z notatki urzędowej sporządzonej przez funkcjonariusza policji A. H. wynika, że P. K. kierował rowerem będąc w stanie nietrzeźwości w P. P., alejką od ulicy (...) w B. (k. 1). Powyższa notatka urzędowa znajduje swoje potwierdzenie nie tylko w zapisach w notatniku służbowym drugiego z funkcjonariuszy policji w osobie Ł. C. (k. 51v), ale również w jego zeznaniach, w których jednoznacznie wskazał, że czynność legitymowania podejrzanego miała miejsce w trakcie kontroli alejki P. P. przy ulicy (...) (k. 50v). Także świadek K. S. jednoznacznie stwierdził, że był legitymowany w P. P. w B. przy ulicy (...) (k. 56v).

Oczywistym jest zatem, że P. K. nie prowadził roweru po drodze publicznej przy ulicy (...), lecz po alejce w P. P. od strony ulicy (...). Nie ulega również wątpliwości, że alejka w parku nie jest drogą publiczną. Zgodnie bowiem z art. 1 ustawy z dnia 21 marca 1985 roku o drogach publicznych (Dz. U. 2007, Nr 19, poz. 115 z późn. zm.) drogą publiczną jest droga zaliczona na podstawie tejże ustawy do jednej z kategorii dróg (krajowych, wojewódzkich, powiatowych, gminnych), z której może korzystać każdy, zgodnie z jej przeznaczeniem, z ograniczeniami i wyjątkami określonymi w tej ustawie lub innych przepisach szczególnych (art. 1 w/wymienionej ustawy). W tym kontekście choć opis czynu zawarty przez prokuratora we wniosku o warunkowe umorzenie postępowania odpowiadał ustawowym znamionom przestępstwa z art. 178a § 2 k.k., to jednak nie znajdował potwierdzenia w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym.

Wszystkie powyższe okoliczności przemawiają za uznaniem, że podejrzany swoim zachowaniem nie zrealizował kompletu znamion czynu zabronionego z art. 178a § 2 k.k. Nie spotkało się to jednak z reakcją Sądu orzekającego, który z jednej strony w sposób całkowicie bezkrytyczny zaaprobował opis czynu zaproponowany przez oskarżyciela publicznego, z drugiej zaś strony niejednokrotnie w pisemnych motywach wyroku wskazywał jako miejsce zdarzenia alejkę w P. P., a nie drogę publiczną (zarówno w części uzasadnienia dotyczącej ustaleń faktycznych, jak i oceny dowodów).

Na marginesie nadmienić należy, że w sytuacji gdy wyrok nie został zaskarżony na niekorzyść oskarżonego, to Sąd odwoławczy, wobec zakazu reformationis in peius, nie może ani dokonywać nowych ustaleń faktycznych, w tym przez zmianę opisu czynu, ani w tym celu uchylać wyroku i przekazywać sprawy do ponownego rozpoznania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 lipca 2005 roku w sprawie sygn. akt I KZP 20/05, OSNKW 2005/9/76, Lex 153332). Poczynienie powyższej uwagi wydaje się być konieczne z racji sformułowania użytego przez Sąd orzekający w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku. Znamiennym jest bowiem, że choć Sąd Rejonowy ostatecznie przyjął, iż podejrzany prowadził rower po drodze publicznej, przy ulicy (...) w P. P. w B., to jednak na stronie czwartej uzasadnienia wskazał, że podejrzany poruszał się alejką w P. P. – w strefie ruchu, na której nie poruszają się co do zasady samochody a jedynie piesi i inni rowerzyści.

Zdaniem Sądu Okręgowego alejki w parku nie można zaliczyć również do strefy ruchu, gdyż z definicji jej wprost wynika, że strefa ruchu może być utworzona wyłącznie na drodze wewnętrznej i musi być oznakowana znakami D – 52 i D – 53. Alejka w parku nie spełnia powyższych kryteriów.

Należy stanowczo podkreślić, iż w zaistniałej sytuacji procesowej, wobec braku środka odwoławczego wniesionego na niekorzyść podejrzanego, Sąd odwoławczy nie mógł rozważać zmiany ustaleń faktycznych i opisu czynu przypisanego podejrzanemu w kierunku wskazanym przez Sąd Rejonowy w pisemnych motywach orzeczenia, z uwagi na zakaz płynący z art. 434 § 1 k.p.k. Co więcej, nawet w razie uchylecia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania oraz w przypadku istnienia ku temu podstaw, z tych samych względów nie mógłby dokonać takiej zmiany również Sąd I instancji. Dlatego też uznając, iż przypisane P. K. zachowanie nie wyczerpuje wszystkich wymaganych przez prawo materialne znamion przestępstwa z art. 178a § 2 k.k., Sąd Okręgowy uniewinnił w/wymienionego od stawianego mu zarzutu.

O kosztach zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym rozstrzygnięto na mocy § 14 ust. 2 pkt 4 w zw. z § 2 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu z dnia 28.09.2002 r. (Dz. U. Nr 163, poz. 1348).

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 632 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k.